

บันทึกข้อความ

บธ.๐๐๑/๖๓

ส่วนงาน คณะวิทยาศาสตร์ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ โทร. ๓๘๙๐
ที่ อว ๖๙.๕.๑.๑/๑๖๕ วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
เรื่อง ขอรายงานสรุปเนื้อหาและการนำไปใช้ประโยชน์

เรียน คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

ตามที่คณะวิทยาศาสตร์ ได้อนุญาตให้ข้าพเจ้าเข้าร่วมอบรม เรื่อง “ASEAN DIGITAL LITERACY PROGRAMME” จัดโดยคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๔.๐๐-๑๖.๐๐ น. ณ อาคารจุฬามกรณ์ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย นั้น

บัดนี้ ข้าพเจ้าได้เข้าร่วมอบรมเรื่องดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น จึงขอรายงานสรุปเนื้อหาและประโยชน์ที่ได้รับ ดังนี้

๑. สรุปเนื้อหาที่ได้รับจากการเข้าประชุม/อบรม ฯลฯ

โครงการอบรม เรื่อง “ASEAN DIGITAL LITERACY PROGRAMME” (การรู้เท่าทันสื่อในสังคมออนไลน์)

วิทยากร ผศ.ดร.สายัณห์ อุ่นนันทากาศ

วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๖ เวลา ๑๔.๐๐-๑๖.๐๐ น. ณ อาคารจุฬามกรณ์

จัดโดยคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

วัตถุประสงค์ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ให้กับผู้รับผลประโยชน์ปลายทาง สำหรับนักศึกษา บุคลากร และผู้
ที่สนใจ ได้มีความรู้ในด้านการรู้เท่าทันสื่อในสังคมออนไลน์ ความปลอดภัยบนโลกออนไลน์ ลดผลกระทบใน
เชิงลบของข้อมูลบิดเบือนในประเทศสมาชิกอาเซียน และสร้างภูมิคุ้มกันต่อข้อมูลบิดเบือน และข้อมูลเท็จ
ให้แก่ชุมชนในภูมิภาค

ปัจจุบันการดำเนินชีวิตประจำวันมีความเกี่ยวข้องกับสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะการใช้งานผ่านระบบ
เครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือ โซเชียลมีเดีย โดยเฉพาะในประเทศไทย มีการใช้งานโซเชียลมีเดียเพื่อการ
ติดต่อสื่อสาร การจำหน่ายสินค้า การโฆษณาชวนเชื่อ ฯลฯ ซึ่งข้อมูลหรือข่าวสารที่ปรากฏในสื่อดังกล่าว มีทั้ง
ข้อมูล สารสนเทศ ที่เป็นจริงและข้อมูลบิดเบือน ผู้ใช้งานควรมีความรู้เท่าทันสื่อในสังคมออนไลน์ เพื่อความ
ปลอดภัยบนโลกออนไลน์ เช่น ป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของข่าวสารที่เป็นเท็จ การปล่อยให้มีข้อมูลทางด้าน
การเงิน ข้อมูลส่วนบุคคล หรือข้อมูลความลับขององค์กร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงาน การดำเนินธุรกิจ
สร้างความเสียหายต่อองค์กรและตัวบุคคล จากสถิติ พบว่า จำนวนประชากรอาเซียน คิดเป็น ๘.๕๘% ของ
ประชากรโลก (จำนวนประชากรโลก ๖๘๓.๓ ล้านคน)

- มีจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเกือบร้อยละ ๑๐.๐ ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลก
- จำนวนผู้ใช้งานโซเชียลมีเดีย คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗
- คนวัยทำงานใช้เวลา ๓.๑๕ ชม.ต่อวัน บนโซเชียลมีเดีย
- เยาวชนใช้เวลากับอุปกรณ์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ๑๐ ชั่วโมงต่อวัน
- ประเทศไทยมีอัตราการใช้งานอินเทอร์เน็ตต่อวัน สูงสุดติดอันดับ ๗ ของโลก
- ประเทศไทยมีอัตราการใช้โซเชียลมีเดียเป็นแหล่งที่มาของข่าวสูงติดอันดับ ๓ ของโลก

- โซเชียลมีเดีย ที่มีความนิยมใช้งานมากที่สุดในปี ๒๐๒๒ ได้แก่ FB , youtube และ Whatsapp (แหล่งอ้างอิง) <https://www.wordstream.com/blog/ws/๒๐๒๒/๐๑/๑๑/most-popular-social-media-platforms>

ในยุคก่อนอินเทอร์เน็ต ข้อมูลส่วนใหญ่มาจากแหล่ง ห้องสมุด หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ผู้นำชุมชน เพื่อน/ครอบครัว หรือการบอกต่อ ๆ กัน ซึ่งมีขั้นตอนการกลั่นกรอง ตรวจสอบอย่างเป็นระบบก่อนเผยแพร่ แต่ปัจจุบันข้อมูลอยู่ในรูปแบบดิจิทัลผ่านระบบออนไลน์ ทำให้เผยแพร่ ส่งต่ออย่างรวดเร็วโดยไม่มีการตรวจสอบให้แน่ชัดว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องหรือไม่

ข้อดี-ข้อเสีย ของโซเชียลมีเดีย

๑. เสี่ยงต่อการเสพติดเป็นโรคซึมเศร้า
๒. ผู้ใช้เงินถูกมิจฉาชีพเข็ดเงินในบัญชี
๓. ทำให้ตกเป็นเหยื่อคำโฆษณาชวนเชื่อได้ง่าย
๔. เป็นช่องทางการบุกปั่นก่อให้เกิดความรุนแรง
๕. เป็นช่องทางการกลั่นแกล้ง (Cyberbullying)
๖. ผลการเลือกตั้งถูกบิดเบือน

ความผิดปกติของข้อมูลข่าวสาร แบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. ข้อมูลที่แฝงเจตนาร้าย (Mal-information) ข้อมูลมีพื้นฐานของความจริง แต่ถูกนำไปใช้เพื่อทำร้ายบุคคล องค์กร หรือประเทศ
๒. ข้อมูลเท็จ/ข้อมูลที่ผิด (Misinformation) ข้อมูลสารสนเทศที่ปลอมขึ้นมาหรือเป็นเท็จ แต่บุคคลที่เผยแพร่เชื่อว่าเป็นความจริง จึงอาจจะแพร่ต่อไปโดยไม่ตั้งใจให้เกิดผลเสียหาย
๓. ข้อมูลบิดเบือน (Disinformation) ข้อมูลที่ถูกบิดเบือน ข้อมูลที่ถูกเผยแพร่ออกไปโดยที่ผู้เผยแพร่รู้แกล้งว่าไม่เป็นความจริง หรือมีเป้าหมาย คือ เพื่อผลประโยชน์และตั้งใจทำให้เกิดผลเสียหาย

ข้อมูลบิดเบือน ๔ ประเภท ได้แก่

๑. **คลิกเบต (Click-Bait)** คอนเทนต์ที่ใช้คำ หรือ รูปภาพพาดหัวเพื่อดึงดูดให้คนคลิกเข้าไปอ่านเนื้อหาเพิ่มเติมในเว็บไซต์
๒. **การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชัง (Hate Speech)** การสื่อสารในลักษณะก็ตาม ไม่ว่า จะเป็นทางวาจา การเขียน หรือพฤติกรรมที่โจมตี หรือพฤติกรรมที่เหยียดหยาม หรือเลือกปฏิบัติ โดยพาดพิงถึงอัตลักษณ์ของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล
๓. **ข้อมูลบิดเบือนทางการเมือง (Political Disinformation)** ข้อมูลที่นำมาใช้ในการ แก่งแย่ง แย่งชิงอิทธิพลและอำนาจภายในประเทศ มีเป้าหมายเป็นปัจเจก กลุ่มพรรค หรือพรรคการเมือง
๔. **ข้อมูลบิดเบือนจากรัฐบาล (State Sponsored)** ข้อมูลที่ถูกสร้างโดยรัฐบาลใน หรือ ต่างประเทศ เพื่อเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์ทางการเมือง เน้นสร้างความขัดแย้งระหว่างกลุ่มก้อนทางการเมือง

การปลอมเชิงลึก (Deepfakes) การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เช่น AI หรือ Machine Learning ในการปลอมแปลงรูปภาพ วีดีโอ และคลิปเสียงเพื่อทำให้เกิดการเข้าใจผิด

แนวทางต่อสู้/ป้องกันข้อมูลบิดเบือน/ข้อมูลเท็จ

๑. การตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-checking)

- ๑.๑ พิสูจน์อักษร พิสูจน์ความจริงของข้อโต้แย้ง หาแหล่งที่มา
- ๑.๒ ใช้เครื่องมือออนไลน์ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าว/ข้อมูล เช่น AFP Fact Check, Co-Fact หรือไลน์แมร์รู้ดี Bot
- ๑.๓ ค้นหาประวัติโปรไฟล์ของผู้โพสต์บน Wikipedia หรือ โซเชียลมีเดีย

๒. สื่อสารมวลชนคุณภาพ (Quality Journalism)

๒.๑ สื่อสารมวลชนคุณภาพ คือ หนึ่งในกลยุทธ์ต่อสู้กับข่าวปลอมและข้อมูลบิดเบือน

๒.๒ อย่างไรก็ตาม สื่อสารมวลชนคุณภาพมีราคาสูง ไม่สามารถทำผลกำไรได้ กินเวลาและไม่น่าดึงดูดใจเท่าข่าวปลอม

๒.๓ หลักฐานพื้นฐานของสื่อมวลชน ได้แก่ ความถูกต้องแม่นยำ มนุษยธรรม ไม่ขึ้นต่อใคร ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความโปร่งใส การเก็บความลับ

๓. ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy)

คือ การที่ไม่หลงเนื้อหาที่ได้อ่าน ได้ยิน ได้ฟัง แต่สามารถคิดวิเคราะห์ สงสัย และรู้จักตั้งคำถามว่าข้อมูลนั้นจริงหรือไม่จริง ใครเป็นคนให้ข้อมูล คนให้ข้อมูลต้องการสื่ออะไร หรือมีจุดมุ่งหมายแอบแฝงหรือไม่

๔. จริยธรรมสื่อ (Media Ethics)

จริยธรรมสื่อ คือ หลักการและมาตรฐานที่ให้ความสำคัญกับความถูกต้อง การพิสูจน์ข้อเท็จจริงก่อนเผยแพร่ ความสมดุล ความเป็นกลาง และการกรองข้อมูลสู่สาธารณะ

จริยธรรมสื่อดิจิทัล คือ จริยธรรมที่ครอบคลุมสื่อดิจิทัล ทั้งในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัย ปริมาณข้อมูลที่มากเกินไป ความแบ่งแยกทางดิจิทัล ความแบ่งแยกทางเพศและการเซ็นเซอร์

ประเทศไทยมีโซเชียลมีเดียแพลตฟอร์มบน Facebook ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม ประเทศไทย (Anti-Fake News Center Thailand) หรือเว็บไซต์ <https://www.antifakenewscenter.com> ที่รายงานข่าวปลอมที่เผยแพร่ผ่านระบบออนไลน์

Facebook ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม ประเทศไทย
<https://www.facebook.com/AntiFakeNewsCenter>

แหล่งอ้างอิงข้อมูล

<https://www.wordstream.com/blog/ws/๒๐๒๒/๐๑/๑๑/most-popular-social-media-platforms>

<https://www.antifakenewscenter.com>

<https://www.facebook.com/AntiFakeNewsCenter>

๒. ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่

๑. สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาเผยแพร่ ให้แก่นักศึกษา ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการค้นหา ข้อมูล โดยอยู่บนพื้นฐานการรู้เท่าทันสื่อในสังคมออนไลน์ และยึดถือความปลอดภัยบนโลกออนไลน์
๒. ทราบหลักการคัดเลือก คัดสรร ข้อมูล ที่น่าเชื่อถือ จากแหล่งข้อมูลออนไลน์ โซเชียลมีเดีย เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนงานด้านปฏิบัติการ การวางแผน การประสานงาน และบริการ ให้แก่ นักศึกษา คณาจารย์ ของสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์
๓. นำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาใช้ในการพิจารณาข้อมูล ข่าวสาร ที่ได้จากแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ ที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานของนักวิชาการคอมพิวเตอร์ได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

๓. ประโยชน์ต่อหน่วยงาน (ระดับงาน/หลักสูตร/คณะ)

๑. หน่วยงานได้รับความเชื่อมั่นและไว้วางใจ จากผู้รับบริการ ได้แก่ นักศึกษา ผู้ปกครอง มากขึ้น
๒. หน่วยงานได้รับการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ จากการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้งาน
๓. สามารถใช้ศักยภาพในการทำงานที่มีมูลค่าสูง (High Value Job) มากขึ้น

พร้อมนี้ได้แนบภาพถ่าย จากการเข้าประชุม/อบรมฯ มาพร้อมนี้แล้ว จำนวน ๓ ภาพ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางสาวสุภาพรรณ อนุตรกุล)

ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น (ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ผู้อำนวยการสำนักงาน/
หัวหน้างาน)

บุคลากรดังกล่าวไปนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ดังนี้ (โปรดระบุรายละเอียด)

สามารถนำมาใช้ในงานได้ 112 = 100 เปอร์เซ็นต์

(อาจารย์อรรถวิทย์ ชังคมานนท์)

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์

๙ / ๑๖ / ๖๖

- หมายเหตุ : ๑. เอกสารแนบเช่น สำเนาบทความ หรือโปสเตอร์(ขนาด A๔) หรือบทความฉบับเต็มสำเนาใบรับรองหรือหนังสือ
รับรองหรือใบประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตรฯลฯ ซึ่งเป็นหลักฐานว่าได้เข้าร่วมงานจริง
๒. กรณีที่ประสงค์จะรายงานฯ กรณีไม่ได้พัฒนาบุคลากรหรือไม่ใช้งบประมาณ ให้ใช้แบบฟอร์มฯ นี้
๓. ให้จัดรูปแบบและขยายพื้นที่ตามรายละเอียดเนื้อหาหรือข้อความ ตามความเหมาะสม